

INAQUE

Neige Sinno

SMUTNÝ TIGER

Preklad
Aňa Ostrihoňová

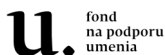
Neige Sinno

Smutný tiger

Cet ouvrage a bénéficié du soutien du Programme d'aide à la publication de l'Institut français.

Kniha vyšla s podporou Programu pomoci vydávania kníh Francúzskeho inštitútu.

Vydanie tejto knihy podporil z verejných zdrojov
Fond na podporu umenia.

Neige Sinno

TRISTE TIGRE

COPYRIGHT © P.O.L Éditeur, 2023

Published by arrangement with SAS Lester Literary Agency & Associates

TRANSLATION © Aňa Ostrihoňová 2026

COPYEDITING Jana Obert

COVER © Arriba!

SLOVAK EDITION © Inaque 2026

ISBN 978-80-8207-314-3

ISBN e-book 978-80-8207-315-0

Všetky práva sú vyhradené. Žiadna časť tejto publikácie sa nesmie kopírovať a rozmnožovať so zámerom jej rozširovania v akejkoľvek forme alebo akýmkoľvek spôsobom bez písomného súhlasu vydavateľa.

Neige Sinno

Smutný tiger

INAQUE

Bol to úžasne zvláštny pocit – morila ma sklúčujúca, príšerná
ťarcha, akoby som sedel v prítomnosti malého ducha kohosi,
koho som práve zabil.

Vladimir Nabokov – *Lolita*

I. KAPITOLA

PORTRÉTY

Portrét môjho násilníka

Pretože aj pre mňa je napokon tým najzaujímavejším to, čo sa odohráva v hlave páchatela. S obeťami je to jednoduché, všetci sa dokážeme vžiť do ich kože, aj keď sme si tým sami neprešli: traumatická amnézia, zmätok či mlčanie obeť sú veci, ktoré si vieme predstaviť, alebo si aspoň myslíme, že si ich vieme predstaviť.

Na druhej strane páchatel' je niečo úplne iné. Byť sám v miestnosti so sedemročným dieťaťom, dostať erekciu z predstavy, čo sa stane. Vysloviť vhodné slová, aby sa dieťa priblížilo, vložiť mu stvrdnutý úd do úst, nabádať ho, aby ich viac otvorilo. To je fascinujúce. Je to nepochopiteľné. A keď je po všetkom, obliecť sa, vrátiť sa k rodinnému životu, akoby sa nič nestalo. A keď ho posadne šialenstvo, urobiť to znovu, opakovať to stále dookola, celé roky. Nikomu nič nepovedať. Skutočne veriť, že sa nikdy neprezradí napriek neustále sa stupňujúcemu sexuálnemu zneužívaniu. Vedieť, že ho nikto neudá. A keď ho jedného dňa predsa len udajú, mať tú drzosť klamať alebo tú drzosť povedať pravdu, otvorene sa priznať. Považovať sa za nespravodlivo odsúdeného, keď mu naparia roky väzenia. Dožadovať sa práva na odpustenie. Tvrdohľavo trvať na tom, že je človek, nie monštrum. A potom vyjsť z basy a začať nový život.

Dokonca ani ja, ktorá som to videla z bezprostrednej blízkosti, z najtesnejšej možnej vzdialenosti, a ktorá som sa tým celé roky zaoberala, tomu stále nerozumiem.

Portrét

Ak by sme si na ňom mali všimnúť jediná vec, bola by to jeho energia. Je to človek plný života. Neustále v pohybe, aktívny. Už ako dieťa bol taký. Aj jeho bratia. Traja chlapi, narodení tesne po sebe, dokázali v malom byte na parížskom predmestí narobiť poriadny neporiadok. Otec sa snažil sústrediť na maľovanie. Kričal, že v tom hluku nemôže pracovať! A matka sa pokúšala deti utíšiť, odvádzala ich vybiť si energiu do inej izby alebo do parku, či už pršalo, alebo fúkalo. Otec sa nedokázal uživiť maľovaním, ktoré bolo jeho skutočným povolaním, a popri vedení kurzov kreslenia si založil malú firmu predávajúcu dizajnové kozuby. Boli sedemdesiate a osemdesiate roky, iná doba. Dnes sa nám tie kozuby zdajú úplne smiešne alebo prinajmenšom úsmevné, v každom prípade by už nikomu nenapadlo dovliecť si domov jednu zo zvláštnych kapsúl so psychedelickými tvarmi a zabudovanými sklenenými vložkami. Vtedy sa to však zrejme predávalo celkom dobre. Starí rodičia z oboch strán boli robotníci, ľudia zo severu, z okolia Boulogne-sur-Mer, kde rodina ešte mala byt, ktorý využívali na dovolenky. Matka bola tuším sekretárkou vo firme s kozubmi, trochu žena v domácnosti, trochu v otcovom tieni. Nič výnimočné: ani bohatí, ani chudobní, Parížania z nižšej strednej triedy. Žiaden zo synov neštudoval na univerzite. Z domu odišli ešte pred maturitou. Najstarší pracovať do obchodu, druhý do armády a môj nevlastný otec na vojenskú službu do Álp. Do Paríža sa už nikdy nevrátil. Rodičia boli dosť prísni a vycho-

vávali svoje deti po starom: dodržiavali pravidlá a disciplínu. Bol na túto trochu tvrdšiu výchovu hrdý, rovnako ako na čas strávený u skautov, vlastne ako na všetko, čo súviselo s jeho formovaním. Všetko to prispelo k tomu, že v ňom rástla sila a túžba žiť, spoznávať, dobývať.

Ťažko si ho viem predstaviť na parížskom predmestí. Vždy som ho videla len v horách, v športovom oblečení, v montérkach. A predsa bol kedysi oblečený ako malý mestský chlapec, ktorý chodí do cirkevnej školy vo vyžehlenej košeli, naleštených topánkach a s uhladenými vlasmi až do svojich osemnástich rokov. Potom odišiel do Briançonu, kde objavil lezenie, vysokohorskú turistiku, paraglajding, slobodnejší, divokejší život bez košiel, večného čakania na metro a cestičky vo vlasoch naboku, bez nedeľnej omše, život plný čerstvého vzduchu a svetla.

V roku 1983, keď spozná moju matku, má dvadsaťštyri rokov. Sú spolu na kurze pre horských sprievodcov. Je vysoký, vyšportovaný, sympatický. V skupine rád preberá iniciatívu, vedie ostatných, keď nastane krízová situácia, keď treba čeliť ťažkému momentu, nebezpečnej stene alebo keď sa stane nehoda. Je charizmatik, má veľa priateľov, páči sa dievčatám.

Páči sa aj jej. Pripomína jej milenca, ktorého pred niekoľkými mesiacmi stratila pri lavínovom nešťastí. Tá náhla smrť ju zdrvila. Myslela si, že sa z toho nikdy nespamätá. Ale možno sa jej to predsa len podarí. Trávi veľa času v spoločnosti nového priateľa. Má rada jeho rozhodnú, energickú, veselú povahu. Je to pre ňu úľava po otcovi jej dcér Sammym, ktorý je skôr zasnívaný, neprítomný, utiahnutý. Veľmi rýchlo sa ju snaží získať. Vedie ju strmými chodníkmi až na vrcholy, kde sa cítia unášaní krásou prírody. Kráčajú po horách jeden za druhým, mlčky, pod premenlivou letnou oblohou s oblakmi, ktoré sa hýbu ako divadelné kulisy, akoby sa posúvali na západ, aby uvoľnili miesto ďalším oblohám skrytým pod nimi.

Pri zostupe sa držia za ruky. On už niekoho má a ona je o štyri roky staršia a má dve deti. Dve dievčatá s menami ako z rozprávok bratov Grimmovcov – šesťročnú Snehulienku Neige a štvorročnú Šípkovú Ruženku Rose, ktoré sú zatiaľ u svojho otca, no nemôže ich tam nechať príliš dlho, lebo ju potrebujú a chýbajú jej. Je prekvapená, že ide ďalej než len po hranicu zvädzania a prvých dní vášnivej lásky, že jej navrhne pokračovanie, požiada ju, aby priviedla dcéry, aby to spolu skúsili. Je prekvapená, ale šťastná. Hovorí si, že má šťastie.

Má rada jeho atletické telo, energiu, ktorá z neho vyžaruje. Áno, energiu, silu, to som už hovorila. Lyžuje, lezie po skalách, má rád tvrdú prácu, obľubuje ísť na hranicu svojich možností, prekonávať sa. Skôr než sa stal horským sprievodcom, prešiel výcvikom u alpských strelcov: v elitnom pluku pre mladých, ktorí milujú vysoké hory. Nútili ho v snehu za súmraku behať po Route des Traverses, vynášať do vysokohorských chát batohy s osemdesiatimi kilami kameňov, kopať zákopy na priesmyku Col de l'Échelle hliníkovou lopatkou, až kým sa mu na premrznutých rukách neurobili pľuzgiere, skrátka veci tohto druhu. Miloval to. Ona je pacifistka, ťažko chápe, že sa mu páčil svet svojvoľných pravidiel a chlapských demonštrácií sily. Najmä po Sammym, ktorý predstieral, že je duševne chorý, aby dostal modrú knižku, ktorý nenávidel zbrane, uniformy, krutosť. On jej však rozpráva o túrach s kamarátmi, o spolupatričnosti počas skúšok, o tvrdých lekciách, ktoré sa človek naučí, keď sa postaví živlom. Predtým si myslel, že je vážnom sivej periférie. Láska k športu ho priviedla k objaveniu niečoho iného. Teraz vie, že sa už nevráti späť. Našiel svoju cestu v prírode, s ňou.

Hory, alpskí strelci, predmestie. To som už spomínala.

Má rada jeho tvár s vysokými lícnymi kosťami, tmavý pohľad, mandľové oči, ktoré vzbudzujú dojem nejakého ázijského predka, trochu zatúlaného uprostred týchto severských črt

Francúza z Pas-de-Calais, odkiaľ pochádzajú obaja jeho rodičia, s bielou pokožkou, orlím nosom.

Sníva o veľkej rodine. S mojou matkou sa im pomerne rýchlo narodila ďalšie dve deti, chlapec a potom dievča. Keď sa ho na to pýtajú, hovorí, že by ich chcel mať osem. Ľudia to nekomentujú, snažia sa skryť rozpaky, lebo si myslia, že štyri sú už pre nich príliš.

Z detstva si zachoval chuť na maslo a mliečne výrobky. Jeho matka robievala akýsi maslový kávový krémový dezert v tvare rolky, ktorý sme sa roky, jedny Vianoce za druhými, márne pokúšali napodobniť. Nikdy to nebolo také dobré. Dokonca sa stalo, že to bolo priam odporné: drobné hrudky masla sa odmietali rozpustiť, prepichovali krém tisíckami malých mastných, mdlých bodiek, zatiaľ čo kryštáliky cukru škrípali pod zubami. Niekedy sa chuť aj konzistencia naozaj veľmi priblížili originálu a vtedy nám pohľady upreté na jeho tvár, aby sme rozlúštili konečný verdikt, sprostredkovali nákazlivý pocit blaženosti, ktorý je asi najvyšším obrazom rodinného šťastia, aký sa nám kedy podarilo dosiahnuť.

Ľahko sa spáli na slnku a jarné pele uňho spúšťajú prudkú alergiu. Kýcha ako zmyslov zbavený.

Má rád spoločenské hry, ale je príliš prchký a vždy to dopadne zle. Rodinné partie monopolov alebo strategické hry s priateľmi sa niekedy končia záchvatmi hnevu: prestane hrať uprostred partie, udrie pästou do stola, takže všetky malé plastové figúrky, zelené hotely, červené domčeky a kôpky falošných bankoviek vyletia do vzduchu a on odíde, pobúrený, trieskajúc dverami.

Rovnako je to aj pri tenise, viackrát som ho videla hodiť raketu o zem. Raketa je drahá a my naozaj nemáme peniaze na rozhadzovanie, ale je to silnejšie než on. Nadáva na súpera, na seba, na loptičku, ktorá skončila v aute. Červený a spotený, s očami planúcimi hnevom, dupne nohou a šmarí raketu do pletiva.

Dobre, tu skončím. Skúsila som to. Chcela som vykresliť jeho portrét zo svojej dnešnej perspektívy dospelaj ženy, ktorá sa sama stala matkou, a pokúsiť sa vidieť to, čo vtedy videla moja matka, čo videli ľudia z nášho okolia, čo sa vo všeobecnosti vidí na tele, na tvári, keď čítame opis dospelými očami, zvyknutými na čítanie, na portréty postáv v románoch, reportážach, na pozeranie sa na obrazy a ich interpretovanie. Nedokážem to. Pritom som napísala množstvo poviedok, niekoľko románov, mala by som vedieť vytvoriť portrét. Ale v tomto prípade je to iné. Najprv sa snažím priblížiť k istej objektívnej pravde, ktorá mi napriek fotografiám a pretrvávajúcimi spomienkam uniká. A potom je to, samozrejme, nemožné, pretože je to on.

Tak teda portrét

Je vysoký a silný. Dokonca brutálny. Jeho tón ľahko prechádza z nežnosti do agresivity. Hneď ako ho niečo rozčúli, začne kričať. A kričí nahlas. Rozkazuje. Spôsob, akým sme boli doteraz so sestrou vychovávané – v nadmernej povolnosti, v chaose –, považuje za úplne absurdný. Urobili z nás dve malé divošky. Je to úplne mimo.

Má veľké ruky farby, ktorá často prechádza do ružovo-červena, rovnako ako jeho tvár, len čo je chvíľu vystavený slnku alebo hnevu. Jeho ruky sú silné. Chytajú, hladia, ale s istou drsnosťou, ide o pohladenie, ktoré si privlastňuje, razí si cestu. Ako jeho hlas, ktorý sa snaží byť jemný, no preháňa to, na konci viet prechádza do vyššej polohy, s malým náznakom otázky, akoby si pýtal súhlas partnera v rozhovore, akoby chcel potvrdenie, že súhlasíme, že ho počúvame, že chceme. Lenže tón sa nemení, ani keď potvrdenie nepríde, zostaneme

ticho alebo povieeme nie. Hlas pokračuje rovnako. V skutočnosti je mierny opytovací tón súčasťou jeho monológu, ktorý sa neustále opakuje.

Telo má veľké a chodidlá škaredé, ako takmer všetky chodidlá, ale o to škaredšie, že sú chlpaté, ružové a zničené. Je zvláštne, že má na nohách chlpy, lebo zvyšok tela – hrud', ruky – má skôr hladký. Najmä jeho koža je škaredá, v rôznych odtieňoch ružovej, bielej, červenej a hnedej. Koža jeho pohlavia, vždy napnutá v erekcii, ružovofialová, prechádza ďalej od žalúda do broskyňového odtieňa a na semenníkoch sa mení na bžovú, zvráskavenú, akoby bola mŕtva, kúsok mŕtvolý visiaci pod obrovským vztyčeným pohlavím tvrdým ako kosť.

Nikdy som ho nevidela s knihou v ruke, ale mal rád komiksy, najmä tie z prostredia divokého západu. Vlastnil takmer kompletnú zbierku série s hrdinom menom Blueberry. Často trávil dlhý čas na toalete ich čítaním. Chcela som povedať, že sa zamykal na záchode, ale to by nebola pravda. Keď sme konečne mali toaletu, nikdy tam nebola zámka, vlastne v žiadnej z izieb. Nechcel, aby mal ktokoľvek kontrolu nad moým súkromím. Dnes mi to pripadá trochu bizarné – jemu by určite prišlo vhod môcť si zamknúť dvere, keď bol so mnou sám v miestnosti.

Zbožňoval Johnnyho Hallydaya, takže sme boli nútené celé hodiny počúvať Johnnyho: sprevádzal ho počas dlhých dní práce na rekonštrukcii domu, na rodinných cestách autom, oznamoval záver večerov s priateľmi. Čím dlhšie sme tie piesne počúvali, tým viac mi ich texty pripadali presiaknuté hlbokým pokrytectvom. To divadlo čestného chlapa s čistým srdcom, tvrdasa, ktorý je v hĺbke duše citlivý, mača, ktorý trpí – celá táto symfónia sebaľútosti ma odpudzovala.

Môj nevlastný otec sa určite vnímal ako osamelý kovboj. Hovoril, že má mimoriadne vyvinutý zmysel pre spravodli-

vosť. Stále rozprával dve či tri historky o zlom zaobchádzaní, ktorého bol svedkom na základnej škole a pobúrilo ho. Keď nás so sestrou prichytil pri vystrájaní, obe nás prísne potrestal, pričom zdôrazňoval, že trest prináša osoh všetkým. Nútil nás preväzať fúriky kamenia z jedného konca záhrady na druhý, kopať jamy, zbierať drevo.

Mal vysoké morálne nároky, o ktorých sa nedalo dohadovať. V detstve som ho viackrát videla reagovať hrdinsky, aby pomohol druhým: v horách pri nehodách, pri požiaroch. Niekoľko rokov šoféroval sanitku. Bol zodpovedný za tím na nebezpečných stavbách a staral sa o bezpečnosť ostatných. V týchto chvíľach sa menil. Všetko v ňom sa podriadilo cieľu, svaly aj myseľ napnuté, akoby žiaril zvnútra, a človek mal chuť nasledovať jeho pokyny, dôveroval jeho úsudku, inštinktu. Bol sprievodcom, ktorý nás mal doviest do bezpečia, tým, kto bol pripravený obetovať sa pre spoločné dobro, kto ani na sekundu nepochyboval, kto čelil nebezpečenstvám, ohňu, snehu. Stelesnená odvaha.

Dlho som ho vnímala ako poloboha, bytosť väčšiu než život. Pripadal mi ako mytologické stvorenie, ako Sifyfos, ako Prometheus mučený démonmi. Neskôr, s odstupom, som si povedala, že to bol možno len úbožiak s darom manipulácie, ktorý zneužil zraniteľnosť niekoho ešte slabšieho než on sám. V uzavretom svete rodiny bol všemocný. Pravdepodobne bol oboma postavami naraz: titanom aj úbožiakom. Nie je lepšie byť obeťou prvého než druhého?

Robili sme spolu veľa manuálnych prác. Najmä v dome, ktorý sme ako rodina kompletne zrekonštruovali – on, matka, sestra a ja. Boli sme malé, dávali nám úlohy primerané nášmu veku: prenášať materiál z miesta na miesto, brúsiť steny, nosiť náradie dospelým. Každý víkend sme boli s nimi na stavbe, oblečení v starých teplákoch zašpinených od omietky. Rov-

nako sme sa namáhali a pociťovali aj uspokojenie z fyzickej práce, príjemný hlad zahnaný počas prestávky zaslúženým sendvičom, tiché premýšľanie, keď sa bolo treba sústrediť na presný pohyb. To všetko pri počúvaní rádia a kaziet s John-nyho nahrávkami. Ešte aj dnes, keď tie piesne náhodou začujem – a stáva sa to často, lebo sú stále veľmi populárne –, je pre mňa ťažké necítiť, ako sa rana znovu otvára ostrým nožom, akoby mali tie slová dvojitý význam, skrytý význam, vždy ten istý, ktorý počujem len ja.

*Keď sú tvoje ústa nežné
Keď je tvoje telo pevné
Keď aj nebo v očiach твоjich
Zrazu čistým viac už nie je
Keď aj tvoje ruky túžia veľmi
Keď sa prsty neodvážia
Keď aj tvoja plachosť vraví „nie, nie“
Takým celkom tichým hláskom
Že ťa ľúbim, že ťa ľúbim, že ťa ľúbim*

Hovoril, že ma miluje. Hovoril, že práve v snahe vyjadriť túto lásku mi robí to, čo mi robí, hovoril, že jeho najväčším želaním je, aby som mu to opätovoala. Hovoril, že ak sa ku mne začal takto približovať, dotýkať sa ma, hladkať ma, bolo to preto, že potreboval so mnou bližší kontakt, pretože som odmietala byť nežná, nehovorila som mu, že ho milujem. Potom ma za moju ľahostajnosť trestal znásilňovaním. Sľuboval mi, že pokiaľ to nikomu nepoviem, neublíži ostatným deťom. Neskôr tvrdil aj to, že ak mu poviem, že ho milujem, že ak budem predstierať, že ho milujem, zmení svoje správanie. Nedokázala som to. Bolo už neskoro, bolo to nemožné. Radšej by som zomrela, než by som mu tie slová povedala. Podmienil koniec tým, že k nemu budem milá, alebo sa tak